

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
19/2391

Oslo, 22.10.2019

Høring – videreføring av boliglånsforskriften

Vi viser til departementets høringsbrev 10.09.2019 vedlagt høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet datert 10.09.2019.

Innledning

FinAut (Finansnæringens autorisasjonsordninger) har som oppgave å drive og videreutvikle næringens autorisasjonsordninger, og er norsk finansnærings operative verktøy for å sikre at virksomhetene gir god rådgivning til forbrukere. Eierorganisasjonene er Finans Norge og Verdipapirfondenes forening (VFF).

FinAut forvalter autorisasjonsordninger innenfor kreditt, skadeforsikring, personforsikring og sparing og investering. Per i dag er ca. 13 000 personer autorisert innenfor en eller flere av disse ordningene.

Finans Norge har levert høringsuttalelse og for de mer allmenne bestemmelsene viser vi til Finans Norges høringsuttalelse. Vi vil begrense oss til å kommentere noen punkter som er av særlig betydning for FinAut.

Generelt om autorisasjonsordningen i kreditt

Autorisasjonsordningen i kreditt (Kreditt) er en nasjonal autorisasjonsordning som fremmer og sikrer nødvendig kunnskap, holdninger og ferdigheter hos kredittmedarbeidere. Målet er å styrke kvaliteten på kredittrådgivning (personlig veiledning og anbefaling) og kredittvurdering overfor forbrukere.

For å bli autorisert må man bestå en kunnskapsprøve, en elektronisk prøve i etisk dilemma, samt bestå et praksiskrav. Det er også et krav til minimum seks måneders yrkesrelevant praksis.

I kunnskapsprøven skal kandidatene vise at de har den nødvendige fagkunnskap innen følgende emneområder:

- Rammebetingelser for kreditt
- Kredittvurderingen og kredittprodukter
- Aktuelle sikkerheter og pantsettelse
- Informasjon/forklaring til kredittkunden, frarådingsplikt og løsningsforslag
- Dokumenter i kredittbehandlingen
- Oppfølging i kredittens løpetid, innfrielse og mislighold
- Personlig økonomi
- Makroøkonomi
- Grunnleggende regelverk
- Etikk og bransjenormen God skikk

I praksiskravet testes kandidaten i kommunikasjonsferdigheter spesielt i saker med realkausjon, kjøp av bolig med pant i fast eiendom og lånesaker der det er medlåntaker. Hensikten er at en kunde/forbruker skal forstå hvilke avtaler som inngås og konsekvensen av disse på kort og lang sikt.

Andre typiske saker kandidaten prøves i kan være saker med refinansiering fra annen bank, opplåning, samlivsbrudd og andre hendelser som gjør at risikobildet endres slik at ny kredittvurdering er nødvendig.

Finansnæringens autorisasjonsordninger

Post PB 2572 Solli, 0202 Oslo Besøk Hansteens gt. 2, Oslo
Telefon +47 23 28 42 00 Web www.finaut.no E-post post@finaut.no

Per august 2019 er 5 404 rådgivere autorisert, fordelt på 111 bedrifter.

For å opprettholde autorisasjon må rådgiver oppdatere seg årlig både i fagkunnskap og i etikk, samt følge reglene for God skikk. Ved brudd på God skikk, kan autorisasjonen i verste fall fratas rådgiveren. I tillegg til kravet om autorisasjon, rammes rådgivningen i bedriftene også inn av kredittstrategi, kredittregelverk, fullmaktsstruktur, oppfølging av bevilgning og av mislighold, systemstøtte samt automatisering og digitalisering av søknadsprosessen.

FinAuts synspunkter på Finanstilsynets forslag

FinAut viser til at innstramningen som foreslås i § 8 Fleksibilitet i betydelig grad vil redusere bedriftenes mulighet til å foreta en individuell vurdering av kundens betjeningsevne, vilje og sikkerhet. Det betyr at fleksibiliteten og muligheten til å utøve godt bankhåndverk praktisk talt blir borte og kunder som vurderes som kredittverdige og har betjeningsevne allikevel ikke får finansiering. Erfaringsmessig vil bankene legge inn en margin for å være sikker på å unngå å overstige den kvartalsvise grensen, og kunder som søker lån tidlig i kvartalet og kommer først i køen, får en utilsiktet fordel.

FinAut vil særlig peke på følgende:

- **Fleksibilitet krever og stimulerer til økt kompetanse**

Kompetanseløftet på kredittområdet har stor verdi for kundene og for samfunnet. Kredittvurderingen blir bedre, og muligheten som regelverket gir for å utøve skjønn stimulerer bedriftene og deres medarbeidere til å satse på kompetanse og tilegne seg ny kunnskap. I forhold til boliglånsforskriften utøves skjønn hovedsakelig i tilknytning til § 8 Fleksibilitet, men det ligger også en skjønnsutøvelse i for eksempel § 3 «alle relevante utgifter», § 4 «skattefrie inntekt som er dokumenterbar og stabil over tid» og § 7 «omstendigheter som midlertidig forverrer kundens betjeningsevne». Skjønnsutøvelsen kan også lede til at en kunde som innfrir alle kravene i boliglånsforskriften likevel får avslag. Satsingen på teoretisk og praktisk opplæring og oppdatering gjør at skjønn, kredittvurderingen, blir mer treffsikker, til det beste for den enkelte forbruker og samfunnet. Ved å redusere fleksibiliteten i § 8, slik Finanstilsynet foreslår, vil bedriftenes motivasjon til å satse på opplæring og tilbys denne kompetansen til kundenes beste, reduseres.

- **Samfunnsutviklingen øker behovet for god kredittvurdering**

Den samlede kompetanse rådgiverne får gjennom autorisasjon via FinAut bidrar til et trent skjønn. Dette trente skjønn brukes ikke bare ved behandling av kredittsøknader, men også ved endringer i kundens livssituasjon, f.eks. ved samlivsbrudd og ved økonomiske problemer. Rådgivningskompetansen benyttes også mer generelt på området personlig økonomi, og ved råd om hvordan en forbruker kan komme inn på boligmarkedet. Likeså benyttes den ved vurdering av lokalt arbeids- og boligmarked. Forbrukernes liv endrer seg oftere enn før, for eksempel ved en løsere tilknytning til arbeidslivet, noe som gir mer uforutsigbare og ustabile inntekter. I sum stiller dette stadig større krav til kredittvurderingen og rådgivningen, som igjen fordrer at bedriftene og den enkelte medarbeider må ha god og oppdatert kompetanse.

Med vennlig hilsen,

Siv Seglem
Administrerende direktør

Vedlegg (Bransjenormen God skikk)